

خارج الفقہ

۲۵-۷-۱۴۰۱ فقه اکبر ۲

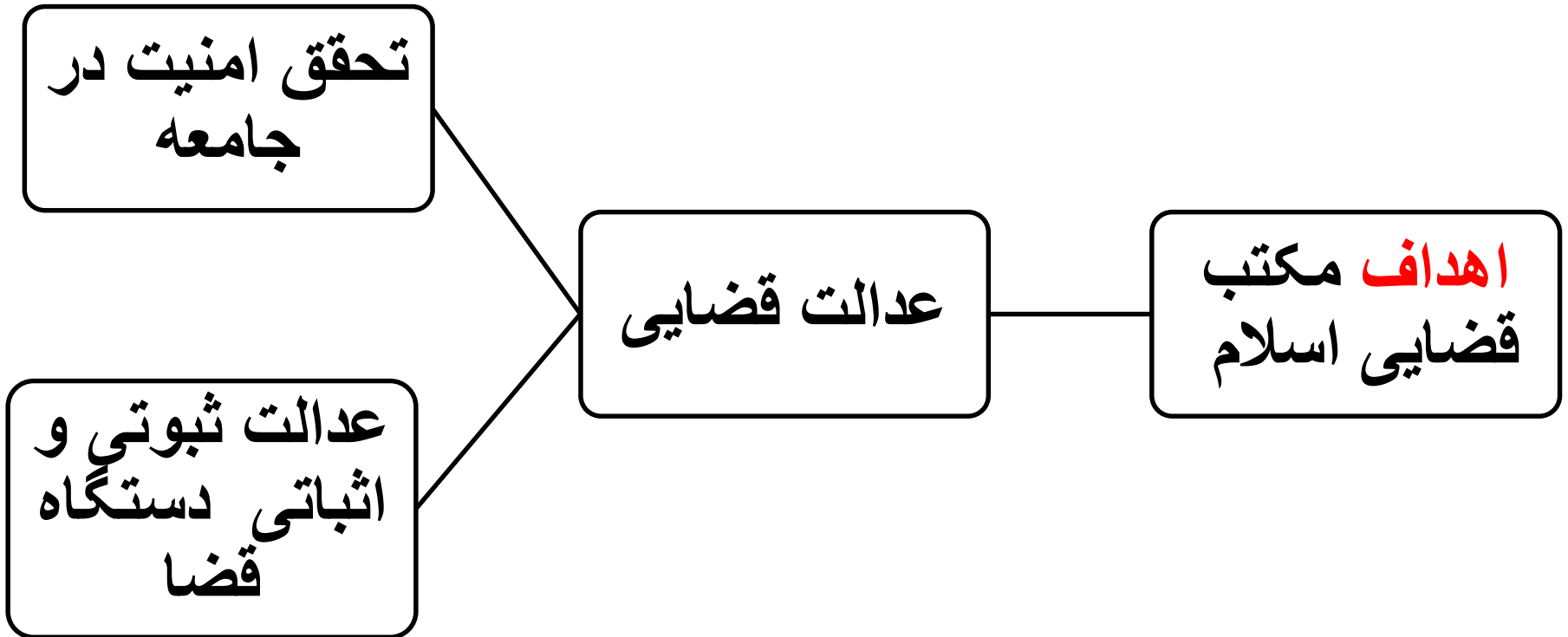
۱۰

(مکتب و نظام قضایی اسلام)

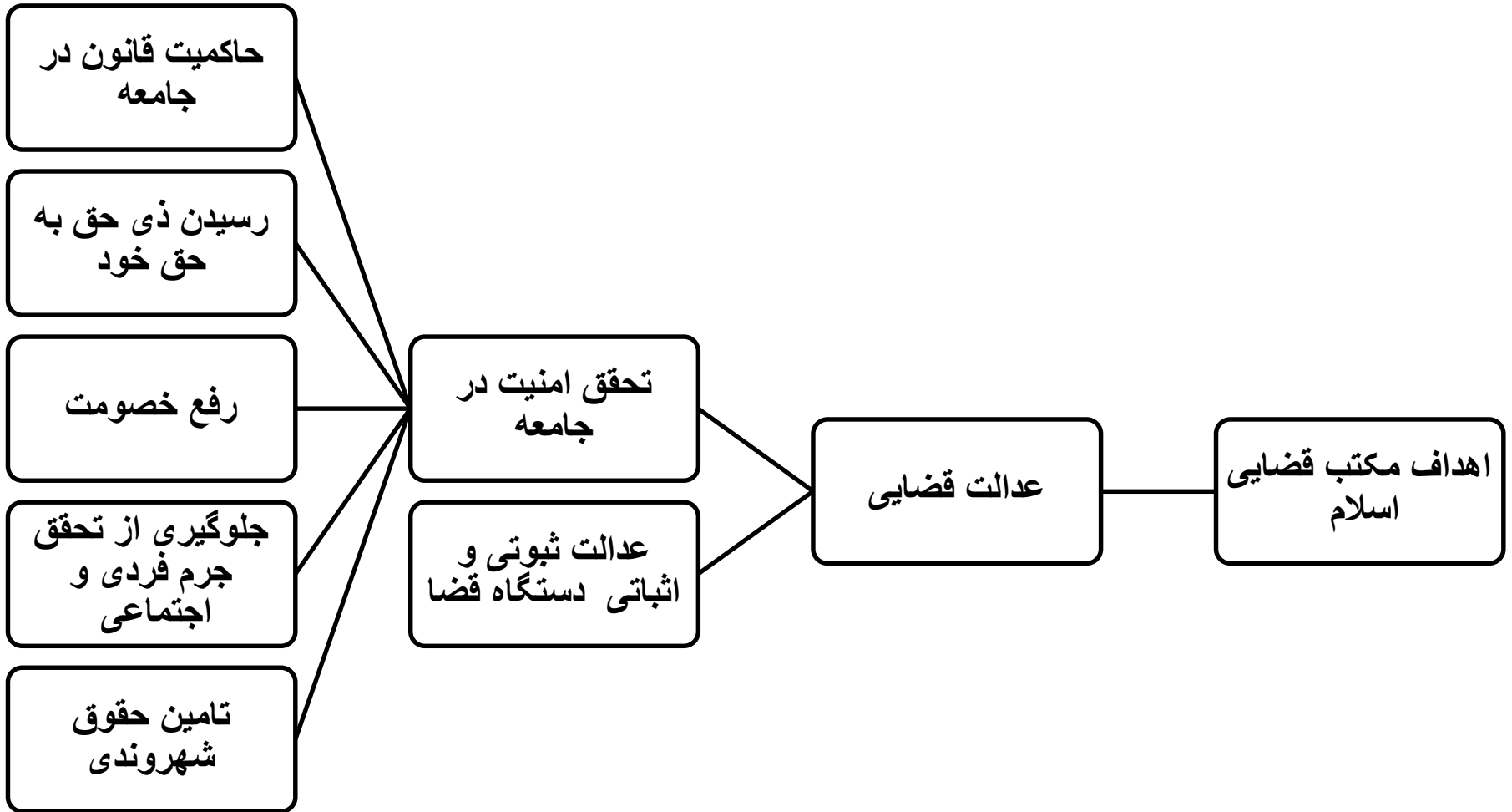
دراسات الاستاذ:

مهدي الهادي الطهراني

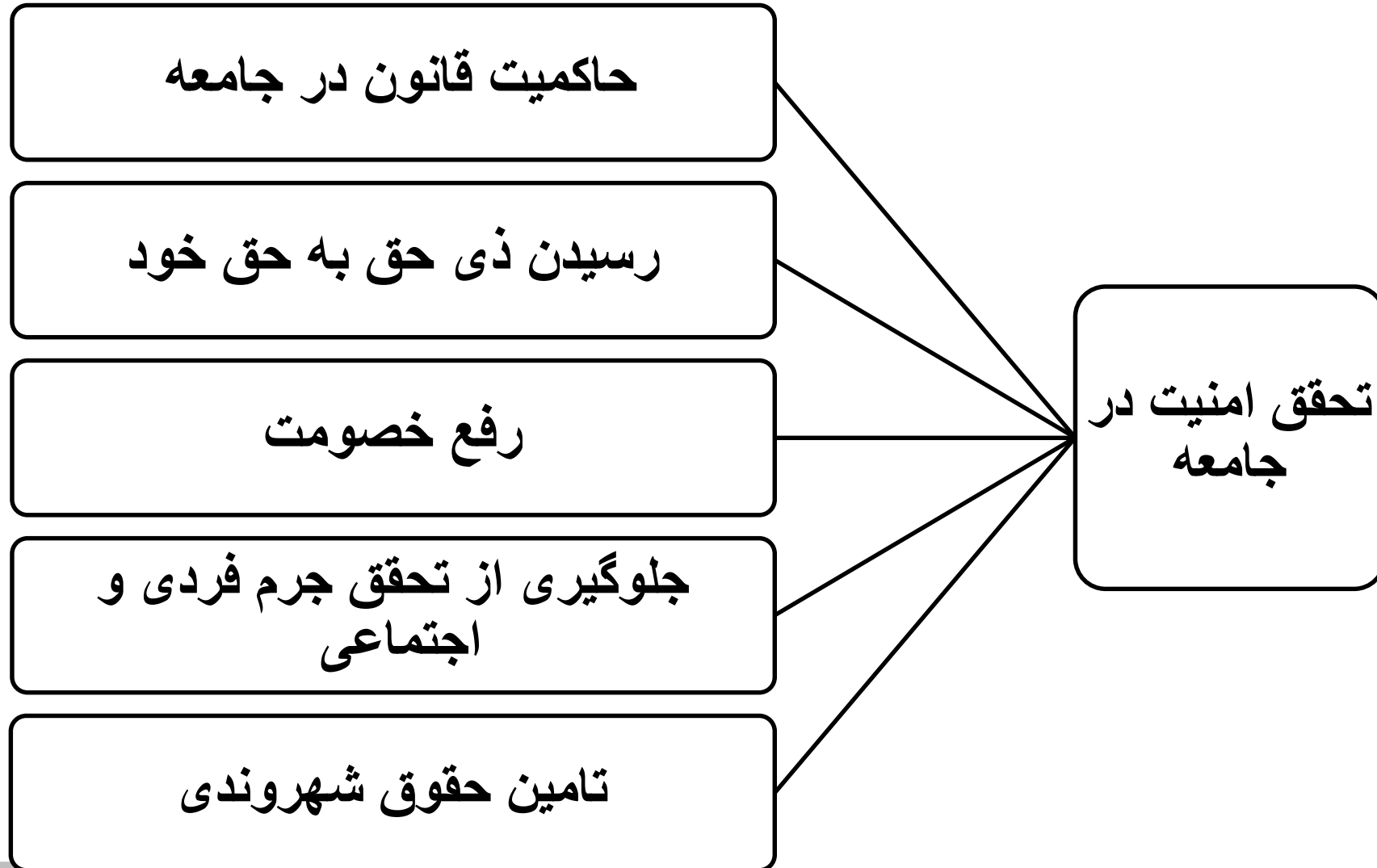
اهداف مكتب قضايي اسلام

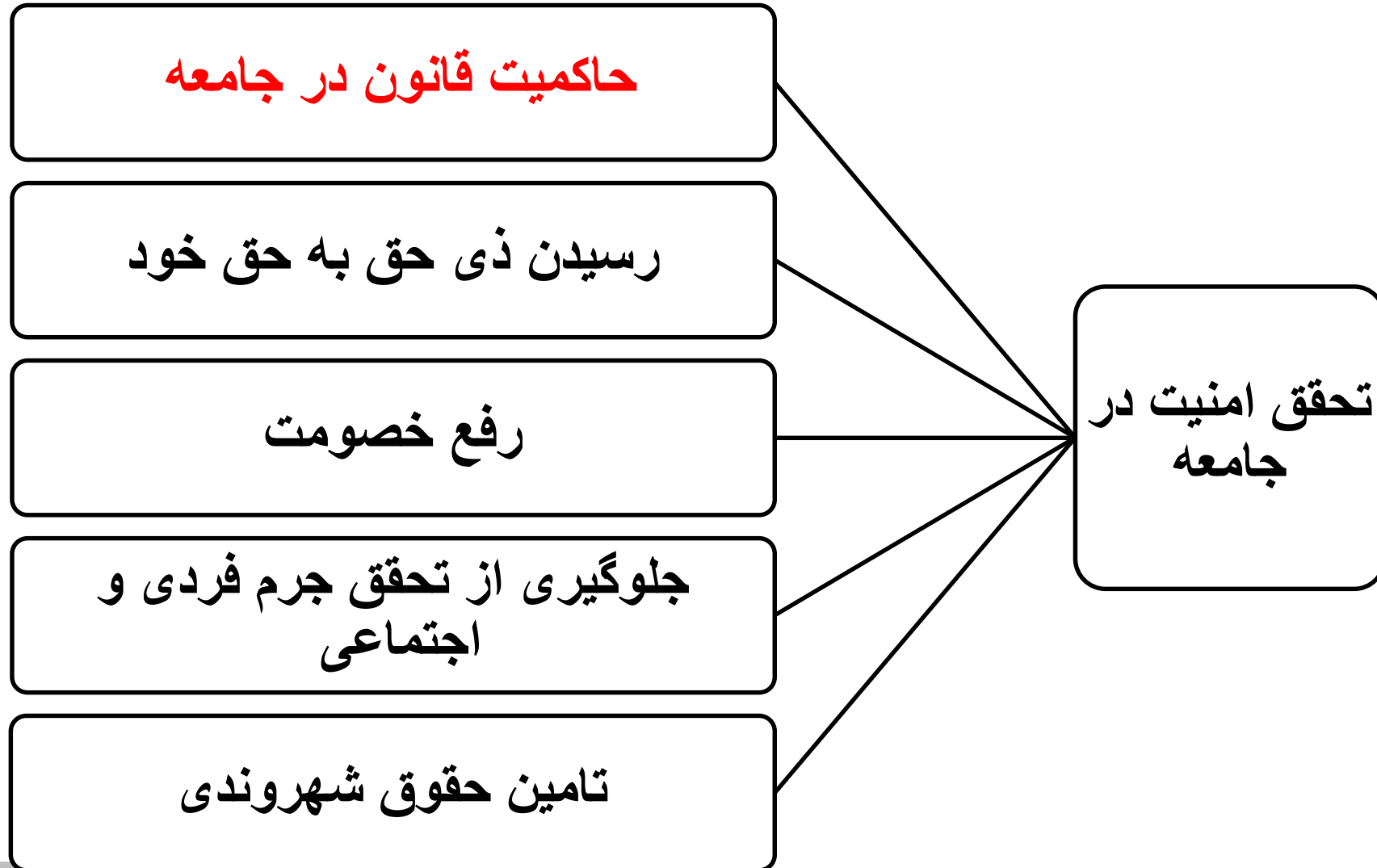
اهداف مکتب قضایی اسلام

اهداف مکتب قضایی اسلام

اهداف مکتب قضایی اسلام

**The Rule
of Law**

**حاکمیت
قانون در
جامعه**

Overview of Overall Scores and Rankings

The table below shows the overall scores and rankings of the *WJP Rule of Law Index 2021* in alphabetical order. Scores range from 0 to 1, with 1 indicating the strongest adherence to the rule of law.

Country/Jurisdiction	Overall Score*	Change in Overall Score*	Global Rank	Change in Global Rank†
Afghanistan	0.35	-0.01	134	1 ▼
Albania	0.49	-0.01	83	2 ▲
Algeria	0.49	0.00	82	8 ▲
Angola	0.43	0.00	114	4 ▲
Antigua and Barbuda	0.63	0.00	39	2 ▲
Argentina	0.56	-0.02	56	1 ▼
Australia	0.79	-0.01	13	0
Austria	0.81	0.00	9	0
The Bahamas	0.61	0.00	47	1 ▲
Bangladesh	0.40	-0.01	124	1 ▲
Barbados	0.65	0.00	35	1 ▲
Belarus	0.48	-0.04	97	21 ▼
Belgium	0.79	0.00	14	2 ▲
Belize	0.48	0.00	93	3 ▲
Benin	0.49	-0.01	91	3 ▼
Bolivia	0.39	0.00	129	2 ▲
Bosnia and Herzegovina	0.52	0.00	72	1 ▼
Botswana	0.59	-0.01	51	1 ▼
Brazil	0.50	-0.01	77	3 ▼
Bulgaria	0.54	-0.01	62	2 ▼
Burkina Faso	0.50	0.00	75	2 ▲
Cambodia	0.32	-0.01	138	0
Cameroon	0.35	-0.01	135	0
Canada	0.80	-0.01	12	1 ▼
Chile	0.66	-0.01	32	0
China	0.47	-0.01	98	2 ▼
Colombia	0.49	-0.01	86	2 ▼
Congo, Dem. Rep.	0.35	0.00	137	0
Congo, Rep.	0.42	-	118	-
Costa Rica	0.68	-0.01	31	0
Côte d'Ivoire	0.45	-0.02	105	2 ▼
Croatia	0.61	-0.01	46	0
Cyprus	0.68	-	28	-
Czech Republic	0.73	0.00	22	1 ▼
Denmark	0.90	0.00	1	0

Country/Jurisdiction	Overall Score*	Change in Overall Score*	Global Rank	Change in Global Rank†
Dominica	0.58	0.00	53	0
Dominican Republic	0.48	0.00	94	3 ▲
Ecuador	0.48	0.00	92	1 ▲
Egypt, Arab Rep.	0.35	-0.01	136	0
El Salvador	0.48	-0.02	95	4 ▼
Estonia	0.81	0.00	11	1 ▲
Ethiopia	0.41	0.00	122	2 ▲
Finland	0.88	0.00	3	0
France	0.72	-0.01	23	0
The Gambia	0.49	-0.02	89	8 ▼
Georgia	0.61	0.00	49	0
Germany	0.84	0.00	5	1 ▲
Ghana	0.55	-0.01	58	0
Greece	0.61	0.00	48	1 ▼
Grenada	0.59	0.00	50	1 ▲
Guatemala	0.44	-0.01	109	0
Guinea	0.41	-0.01	120	1 ▲
Guyana	0.50	0.00	78	2 ▲
Haiti	0.38	-	132	-
Honduras	0.39	-0.01	126	0
Hong Kong SAR, China	0.75	-0.02	19	0
Hungary	0.52	-0.01	69	2 ▼
India	0.50	-0.01	79	3 ▼
Indonesia	0.52	-0.01	68	2 ▼
Iran, Islamic Rep.	0.42	-0.01	119	0
Ireland	0.81	-	10	-
Italy	0.66	0.00	34	0
Jamaica	0.57	0.00	55	1 ▲
Japan	0.79	0.01	15	2 ▲
Jordan	0.55	-0.02	59	2 ▼
Kazakhstan	0.52	0.00	66	3 ▲
Kenya	0.44	0.00	106	4 ▲
Korea, Rep.	0.74	0.00	20	0
Kosovo	0.55	0.00	60	1 ▲
Kyrgyz Republic	0.47	-0.02	99	4 ▼
Latvia	0.71	-	24	-

*Scores and change in scores are rounded to two decimal places.

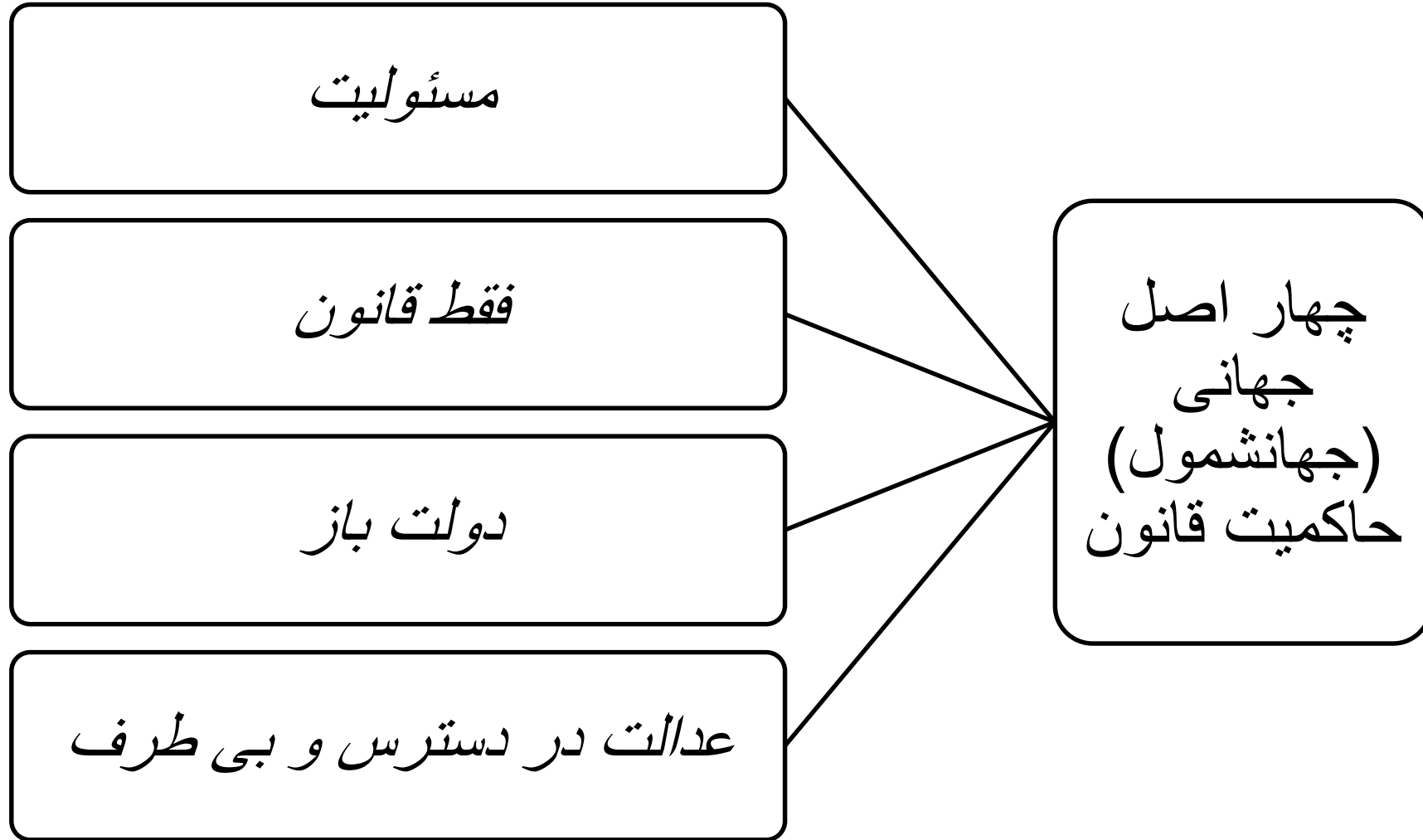
†The change in rankings was calculated by comparing the positions of the 128 countries and jurisdictions measured in the 2020 Index with the rankings of the same 128 countries and jurisdictions in 2021, exclusive of the 11 new additions to the 2021 Index. The 11 new countries and jurisdictions added

Overview of Overall Scores and Rankings

- Country/Jurisdiction Iran, Islamic Rep.
- Overall Score* 0.42
- Global Rank – 0.01
- Change in Overall Score* **119** *
- Change in Global Rank† 0

چهار اصل جهانی (جهانشمول) حاکمیت قانون

چهار اصل جهانی حاکمیت قانون

• اصل جهانی (جهانشمول) اول

• مسئولیت

• دولت و همچنین بازیگران خصوصی بر اساس قانون پاسخگو هستند.

چهار اصل جهانی حاکمیت قانون

• اصل جهانی (جهانشمول) دوم

• فقط قانون

• قانون شفاف، عمومی و پایدار است و به
طور مساوی اعمال می شود. حقوق بشر و
همچنین حقوق مالکیت، قرارداد و رویه را
تضمین می کند.

چهار اصل جهانی حاکمیت قانون

• اصل جهانی (جهانشمول) سوم

• دولت باز

• فرآیندهایی که توسط آن قانون تصویب،
اجرا، قضاوت و اجرا می شود، در
دسترس، منصفانه و **کارآمد** هستند.

چهار اصل جهانی حاکمیت قانون

• اصل چهارم (جهانشمول) جهانی

• عدالت در دسترس و بی طرف

• عدالت توسط نمایندگان صالح، اخلاقی و مستقل

و افراد بی طرفی که در دسترس هستند، منابع

کافی دارند و ساختار جوامعی را که به آنها

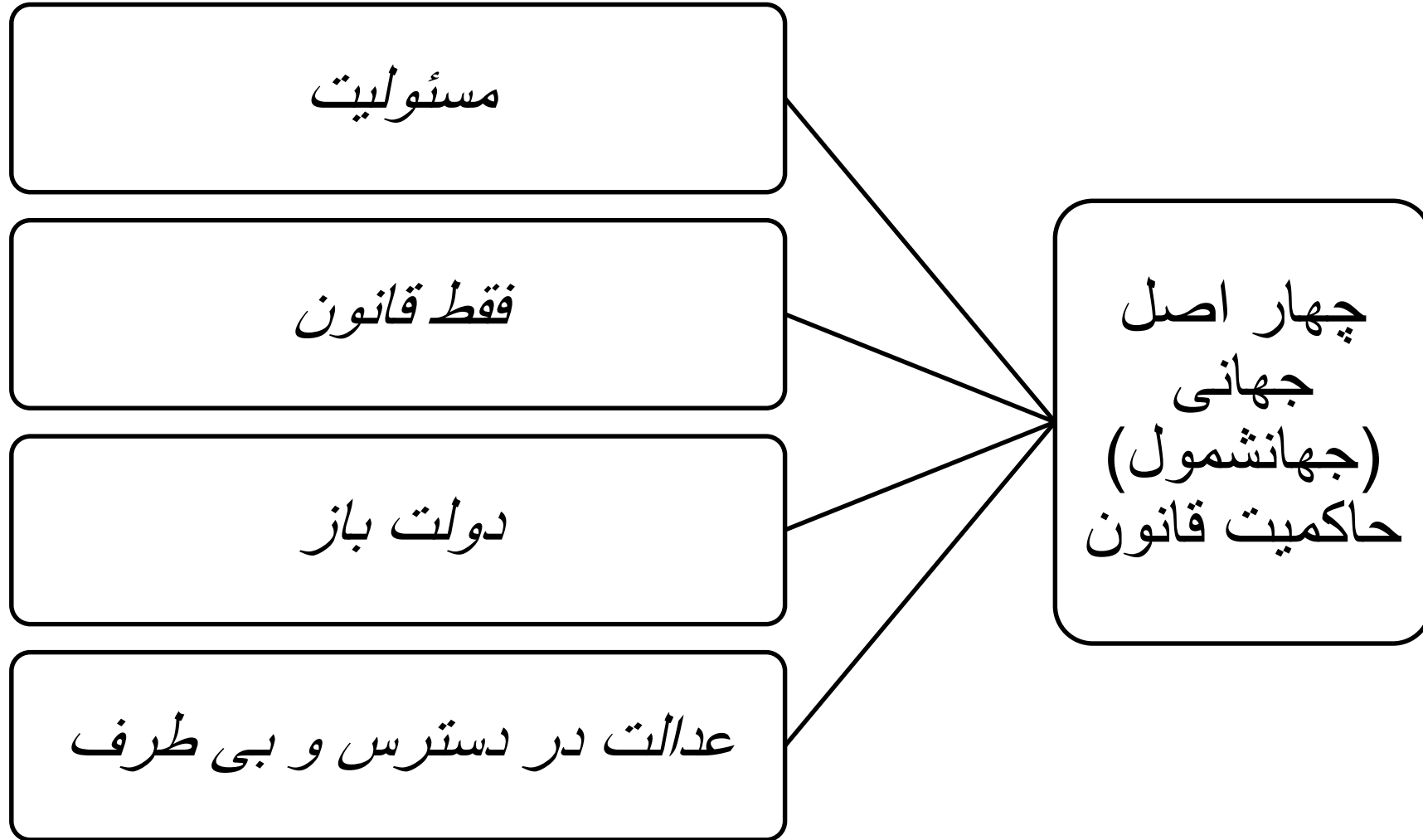
خدمت می کنند منعکس می کنند، به موقع اجرا

می شود.

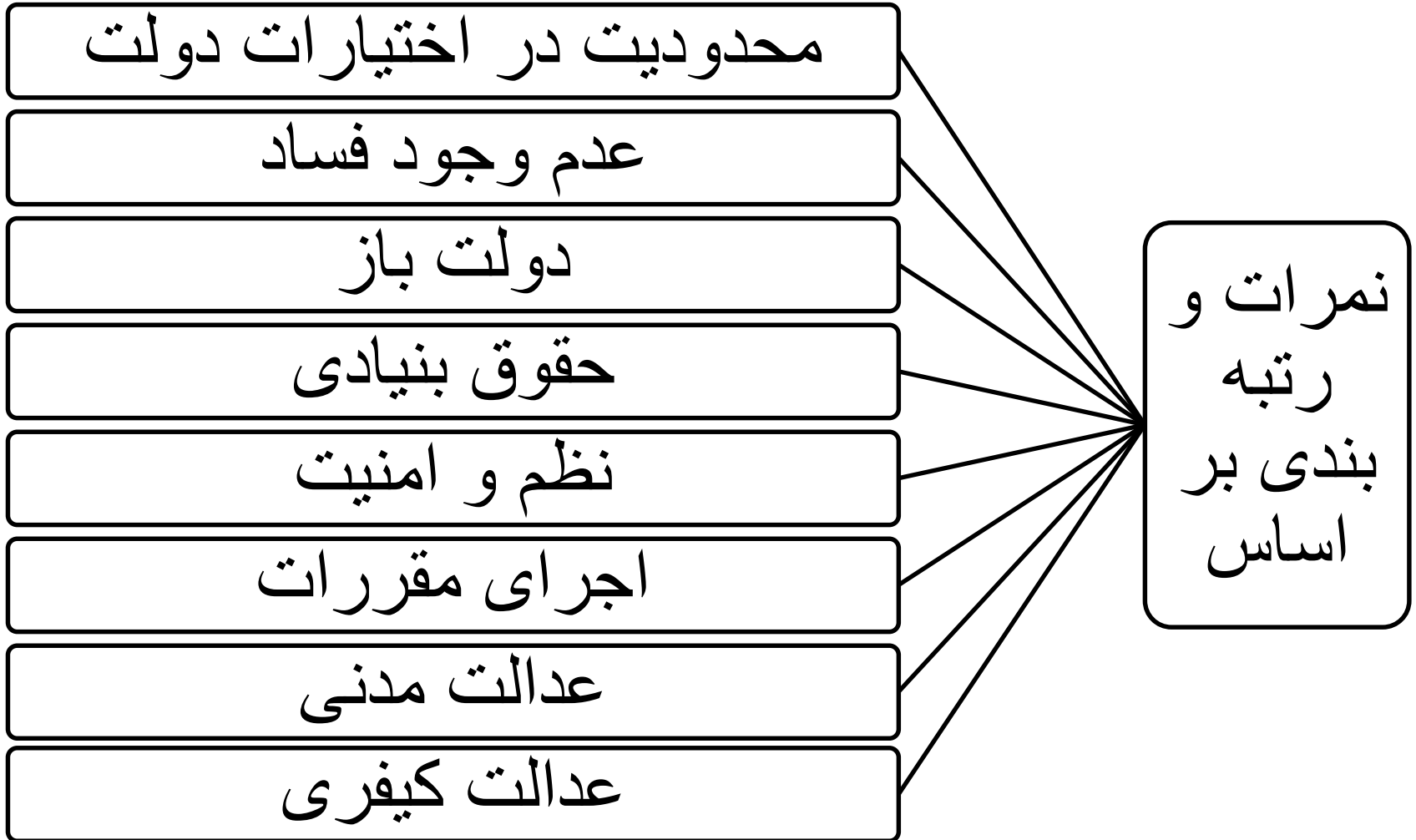
چهار اصل جهانی حاکمیت قانون

- چهار اصل جهانی بیشتر در هشت عامل زیر از فهرست سالانه حاکمیت قانون WJP توسعه می یابد:
- محدودیت در اختیارات دولت، عدم وجود فساد، دولت باز، حقوق اساسی، نظم و امنیت، اجرای مقررات، عدالت مدنی و عدالت کیفری.

چهار اصل جهانی (جهانشمول) حاکمیت قانون

فهرست حاکمیت قانون ۲۰۲۱

Conceptual Framework of the WJP Rule of Law Index

- **Conceptual Framework of the WJP Rule of Law Index**
- **The conceptual framework of the *WJP Rule of Law Index* is comprised of eight factors further disaggregated into 44 sub-factors. These factors and sub-factors are presented below and described in detail in the section that follows.**

چارچوب مفهومی شاخص حاکمیت قانون WJP

- چارچوب مفهومی شاخص حاکمیت قانون WJP
- چارچوب مفهومی شاخص حاکمیت قانون WJP از **هشت** عامل تشکیل شده است که بیشتر به **۴۴** عامل فرعی تفکیک شده است.
- این عوامل و عوامل فرعی در زیر ارائه شده و در بخش بعدی به تفصیل توضیح داده شده است.

Conceptual Framework of the WJP Rule of Law Index

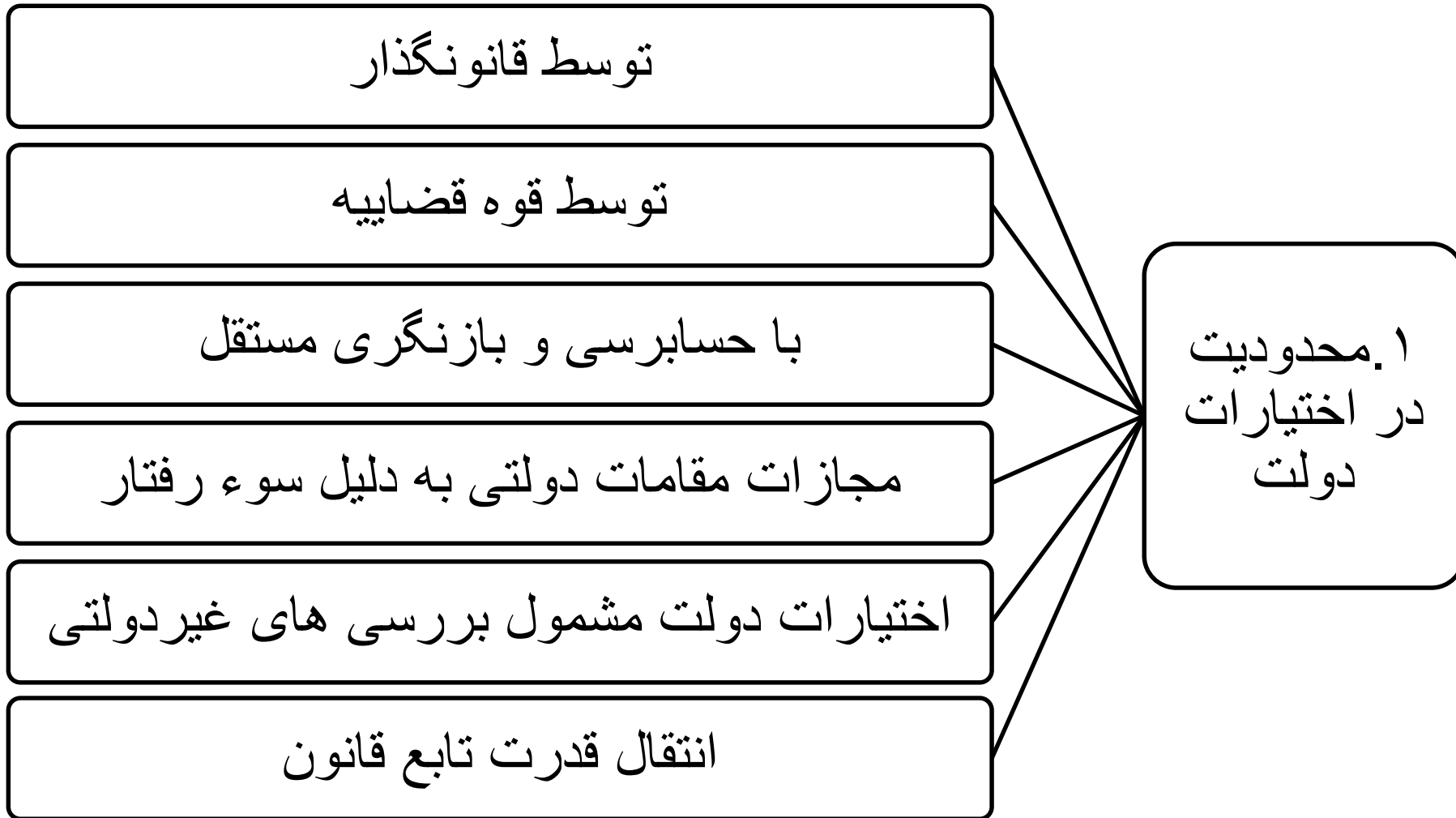
- Factor 1
- *Constraints on Government Powers*
- 1.1 Government powers are effectively limited by the legislature
- 1.2 Government powers are effectively limited by the judiciary
- 1.3 Government powers are effectively limited by independent auditing and review
- 1.4 Government officials are sanctioned for misconduct
- 1.5 Government powers are subject to non-governmental checks
- 1.6 Transition of power is subject to the law

چارچوب مفهومی شاخص حاکمیت قانون WJP

• فاکتور ۱

- محدودیت در اختیارات دولت
- ۱,۱ اختیارات دولت عملاً توسط قانونگذار محدود می شود
- ۱,۲ اختیارات دولت عملاً توسط قوه قضاییه محدود می شود
- ۱,۳ اختیارات دولت عملاً با حسابرسی و بازنگری مستقل محدود می شود
- ۱,۴ مقامات دولتی به دلیل سوء رفتار مجازات می شوند
- ۱,۵ اختیارات دولت مشمول بررسی های غیردولتی است
- ۱,۶ انتقال قدرت تابع قانون است

چارچوب مفهومی شاخص حاکمیت قانون WJP

چارچوب مفهومی شاخص حاکمیت قانون WJP

توسط قانونگذار

توسط قوه قضائیه

با حسابرسی و بازنگری مستقل

مجازات مقامات دولتی به دلیل سوء رفتار

اختیارات دولت مشمول بررسی های غیردولتی

انتقال قدرت تابع قانون

۱. محدودیت
در اختیارات
دولت

Conceptual Framework of the WJP Rule of Law Index

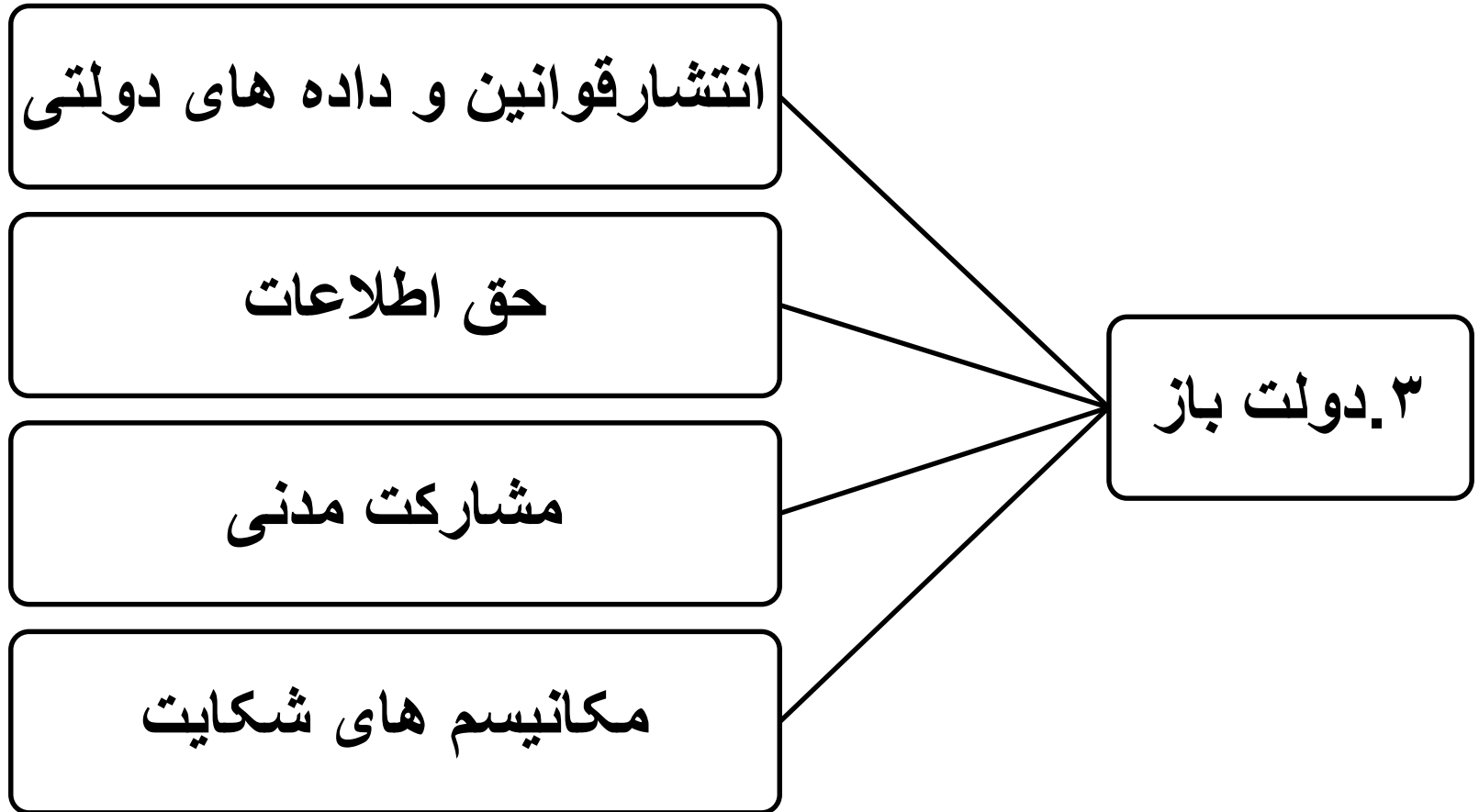
- **Factor 3**
- *Open Government*
- **3.1** Publicized laws and government data
- **3.2** Right to information
- **3.3** Civic participation
- **3.4** Complaint mechanisms

چارچوب مفهومی شاخص حاکمیت قانون WJP

- فاکتور ۳ دولت باز
- ۳,۱ قوانین و داده های دولتی منتشر شده است
- ۳,۲ حق اطلاعات
- ۳,۳ مشارکت مدنی
- ۳,۴ مکانیسم های شکایت

چارچوب مفهومی شاخص حاکمیت قانون WJP

حق اطلاعات Right to information

- **Freedom of information laws** allow access by the general public to data held by national governments and, where applicable, by state and local governments. The emergence of freedom of information legislation was a response to increasing dissatisfaction with the secrecy surrounding government policy development and decision making.

حق اطلاعات Right to information

- **Iran**
- **The Law on Dissemination of and Free Access to Information was approved by Iranian Parliament in 2008. Its English and Arabic renditions were officially released as part of the government's efforts to promote Freedom of Information (FOI) in October 2018.**
- **<https://iranfoia.ir/web/guest/home>**

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- فصل اول - تعاریف و کلیات

- بند اول - تعاریف:

- ماده ۱- در این قانون اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌رود:

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- الف - اطلاعات: هر نوع داده که در اسناد مندرج باشد یا به صورت نرم‌افزاری ذخیره گردیده و یا با هر وسیله دیگری ضبط شده باشد.
- ب - اطلاعات شخصی: اطلاعات فردی نظیر نام و نام خانوادگی، نشانیهای محل سکونت و محل کار، وضعیت زندگی خانوادگی، عاداتهای فردی، ناراحتیهای جسمی، شماره حساب بانکی و رمز عبور است.
- ج - **اطلاعات عمومی**: اطلاعات غیرشخصی نظیر ضوابط و آیین‌نامه‌ها، آمار و ارقام ملی و رسمی، اسناد و مکاتبات اداری که از مصادیق مستثنیات فصل چهارم این قانون نباشد.
- د - **مؤسسات عمومی**: سازمانها و نهادهای وابسته به حکومت به معنای عام کلمه شامل تمام ارکان و اجزاء آن که در مجموعه قوانین جمهوری اسلامی ایران آمده است.
- ه - مؤسسات خصوصی: از نظر این قانون، مؤسسه خصوصی شامل هر مؤسسه انتفاعی و غیرانتفاعی به استثناء مؤسسات عمومی است.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- بند دوم - آزادی اطلاعات:
- ماده ۲- هر شخص ایرانی حق دسترسی به **اطلاعات عمومی** را دارد، مگر آن که قانون منع کرده باشد. استفاده از اطلاعات عمومی یا انتشار آنها تابع قوانین و مقررات مربوط خواهد بود.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- ماده ۳- هر شخصی حق دارد از انتشار یا پخش اطلاعاتی که به وسیله او تهیه شده ولی در جریان آماده‌سازی آن برای انتشار تغییر یافته است جلوگیری کند، مشروط به آن که اطلاعات مزبور به سفارش دیگری تهیه نشده باشد که در این صورت تابع قرارداد بین آنها خواهد بود.
- ماده ۴- اجبار تهیه‌کنندگان و اشاعه‌دهندگان اطلاعات به افشاء منابع اطلاعات خود ممنوع است، مگر به حکم مقام صالح قضائی و البته این امر نافی مسؤولیت تهیه‌کنندگان و اشاعه‌دهندگان اطلاعات نمی‌باشد.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

• بند سوم - حق دسترسی به اطلاعات:

• ماده ۵ - **مؤسسات عمومی** مکلفند اطلاعات موضوع این قانون را در حداقل زمان ممکن و بدون تبعیض در دسترسی مردم قرار دهند.

• تبصره - اطلاعاتی که متضمن حق و تکلیف برای مردم است باید علاوه بر موارد قانونی موجود از **طریق انتشار و اعلان عمومی و رسانه‌های همگانی** به آگاهی مردم برسد.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- فصل دوم - آیین دسترسی به اطلاعات
- بند اول - درخواست دسترسی به اطلاعات و مهلت پاسخگویی به آن
- ماده ۶ - درخواست دسترسی به اطلاعات شخصی تنها از اشخاص حقیقی که اطلاعات به آنها مربوط می‌گردد یا نماینده قانونی آنان پذیرفته می‌شود.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- ماده ۷- مؤسسه عمومی نمی تواند از متقاضی دسترسی به اطلاعات هیچ گونه دلیل یا توجیهی جهت تقاضایش مطالبه کند.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- ماده ۸ - **مؤسسه عمومی** یا خصوصی باید به درخواست دسترسی به اطلاعات در سریعترین زمان ممکن پاسخ دهد و در هر صورت مدت زمان پاسخ نمی تواند **حداکثر بیش از ده روز از زمان دریافت درخواست** باشد. آیین نامه اجرایی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون بنا به پیشنهاد کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، به تصویب هیأت

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- بند دوم - نحوه پاسخ به درخواستها:
- ماده ۹- پاسخی که توسط مؤسسات خصوصی به درخواستهای دسترسی به اطلاعات داده می شود باید به صورت کتبی یا الکترونیکی باشد.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- فصل سوم - ترویج شفافیت
- بند اول - تکلیف به انتشار
- ماده ۱۰ - هر یک از مؤسسات عمومی باید جز در مواردی که اطلاعات دارای طبقه‌بندی می‌باشد، در راستای نفع عمومی و حقوق شهروندی دست کم به طور سالانه اطلاعات عمومی شامل عملکرد و ترازنامه (بیلان) خود را با استفاده از امکانات رایانه‌ای و حتی الامکان در یک کتاب راهنما که از جمله می‌تواند شامل موارد زیر باشد منتشر سازد و در صورت درخواست شهروند با اخذ هزینه تحویل دهد:

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- الف - اهداف، وظایف، سیاستها و خطی مشی‌ها و ساختار.
- ب - روشها و مراحل اتمام خدماتی که مستقیماً به اعضاء جامعه ارائه می‌دهد.
- ج - ساز و کارهای شکایت شهروندان از تصمیمات یا اقدامات آن مؤسسه.
- د - انواع و اشکال اطلاعاتی که در آن مؤسسه نگهداری می‌شود و آیین دسترسی به آنها.
- ه - اختیارات و وظایف مأموران ارشد خود.
- و - تمام ساز و کارها یا آیین‌هایی که به وسیله آنها اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمانهای غیردولتی می‌توانند در اجراء اختیارات آن واحد مشارکت داشته یا به نحو دیگری مؤثر واقع شوند.
- تبصره - حکم این ماده در مورد دستگاههایی که زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری است، منوط به **عدم مخالفت معظم له** می‌باشد.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

• ماده ۱۱- مصوبه و تصمیمی که
موجد حق یا تکلیف عمومی است
قابل طبقه‌بندی به عنوان اسرار
دولتی نمی‌باشد و انتشار آنها
الزامی خواهد بود.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- بند دوم - گزارش واحد اطلاع‌رسانی به کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات
- ماده ۱۲ - مؤسسات عمومی موظفند از طریق واحد اطلاع‌رسانی سالانه گزارشی درباره فعالیت‌های آن مؤسسه در اجراء این قانون به کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات ارائه دهند.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- فصل چهارم - استثنائات دسترسی به اطلاعات
- بند اول - اسرار دولتی
- ماده ۱۳ - در صورتی که درخواست متقاضی به اسناد و اطلاعات طبقه‌بندی شده (اسرار دولتی) مربوط باشد مؤسسات عمومی باید از در اختیار قرار دادن آنها امتناع کنند. دسترسی به اطلاعات طبقه‌بندی شده تابع قوانین و مقررات خاص خود خواهد بود.
- بند دوم - حمایت از حریم خصوصی:

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- ماده ۱۴ - چنانچه اطلاعات درخواست شده مربوط به حریم خصوصی اشخاص باشد و یا در زمره اطلاعاتی باشد که با نقض احکام مربوط به حریم خصوصی تحصیل شده است، درخواست دسترسی باید رد شود.
- ماده ۱۵ - مؤسسات مشمول این قانون در صورتی که پذیرش درخواست متقاضی متضمن افشای غیرقانونی اطلاعات شخصی درباره یک شخص حقیقی ثالث باشد باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده خودداری کنند، مگر آن که:
- الف - شخص ثالث به نحو صریح و مکتوب به افشاء اطلاعات راجع به خود رضایت داده باشد.
- ب - شخص متقاضی، ولی یا قیم یا وکیل شخص ثالث، در حدود اختیارات خود باشد.
- ج - متقاضی یکی از مؤسسات عمومی باشد و اطلاعات درخواست شده در چهارچوب قانون مستقیماً به وظایف آن به عنوان یک مؤسسه عمومی مرتبط باشد.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- بند سوم - حمایت از سلامتی و اطلاعات تجاری:
- ماده ۱۶ - در صورتی که برای مؤسسات مشمول این قانون با مستندات قانونی محرز باشد که در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده، جان یا سلامت افراد را به مخاطره می‌اندازد یا متضمن ورود خسارت مالی یا تجاری برای آنها باشد، باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات امتناع کنند.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- بند چهارم - سایر موارد:
- ماده ۱۷- مؤسسات مشمول این قانون مکلفند در مواردی که ارائه اطلاعات درخواست شده به امور زیر لطمه وارد می‌نماید از دادن آنها خودداری کنند.
- الف - امنیت و آسایش عمومی.
- ب - پیشگیری از جرائم یا کشف آنها، بازداشت یا تعقیب مجرمان.
- ج - ممیزی مالیات یا عوارض قانونی یا وصول آنها.
- د - اعمال نظارت بر مهاجرت به کشور.
- تبصره ۱- موضوع مواد (۱۳) الی (۱۷) شامل اطلاعات راجع به وجود یا یروز خطرات زیست محیطی و تهدید سلامت عمومی نمی‌گردد.
- تبصره ۲- موضوع مواد (۱۵) و (۱۶) شامل اطلاعاتی که موجب هتک عرض و حیثیت افراد یا مغایر عفت عمومی و یا اشاعه فحشاء می‌شود، نمی‌گردد.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- فصل پنجم - کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات
- بند اول - تشکیل کمیسیون:
- ماده ۱۸ - به منظور حمایت از آزادی اطلاعات و دسترسی همگانی به اطلاعات موجود در مؤسسات عمومی و مؤسسات خصوصی که خدمات عمومی ارائه می‌دهند، تدوین برنامه‌های اجرایی لازم در عرصه اطلاع‌رسانی، نظارت کلی بر حسن اجراء، رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات موضوع این قانون از طریق ایجاد وحدت رویه، فرهنگسازی، ارشاد و ارائه نظرات مشورتی، کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات به دستور رئیس‌جمهور با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- الف - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس کمیسیون).
- ب - وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات یا معاون ذی ربط.
- ج - وزیر اطلاعات یا معاون ذی ربط.
- د - وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح یا معاون ذی ربط.
- هـ - رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا معاون ذی ربط.
- و - رئیس دیوان عدالت اداری.
- ز - رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی.
- ح - دبیر شورای عالی فناوری اطلاعات کشور.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- تبصره ۱- دبیرخانه کمیسیون یادشده در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می‌گردد. نحوه تشکیل جلسات و اداره آن و وظایف دبیرخانه به پیشنهاد کمیسیون مذکور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
- تبصره ۲- مصوبات کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات پس از تأیید رئیس‌جمهور لازم‌الاجراء خواهد بود.
- ماده ۱۹- مؤسسات ذی‌ربط ملزم به همکاری با کمیسیون می‌باشند.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- بند دوم - گزارش کمیسیون:
- ماده ۲۰ - کمیسیون باید هر ساله گزارشی در باره رعایت این قانون در مؤسسات مشمول این قانون و فعالیتهای خود را به مجلس شورای اسلامی و رئیس جمهور تقدیم کند.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- فصل ششم - مسؤولیت‌های مدنی و کیفری

- ماده ۲۱- هر شخصی اعم از حقیقی یا حقوقی که در نتیجه انتشار اطلاعات غیرواقعی درباره او به منافع مادی و معنوی وی صدمه وارد شده است حق دارد تا اطلاعات مذکور را تکذیب کند یا توضیحاتی درباره آنها ارائه دهد و مطابق با قواعد عمومی مسؤولیت مدنی جبران خسارتهای وارد شده را مطالبه نماید.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- تبصره - در صورت انتشار اطلاعات واقعی بر خلاف مفاد این قانون، اشخاص حقیقی و حقوقی حق دارند که مطابق قواعد عمومی مسؤولیت‌های مدنی، جبران خسارتهای وارد شده را مطالبه نمایند.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- ماده ۲۲- ارتکاب عمدی اعمال زیر جرم می باشد و مرتکب به پرداخت جزاء نقدی از سیصد هزار (۳۰۰,۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال با توجه به میزان تأثیر، دفعات ارتکاب جرم و وضعیت وی محکوم خواهد شد:
- الف - ممانعت از دسترسی به اطلاعات برخلاف مقررات این قانون.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- ب - هر فعل یا ترک فعلی که مانع انجام وظیفه کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات یا وظیفه اطلاع رسانی مؤسسات عمومی برخلاف مقررات این قانون شود.
- ج - امحاء جزئی یا کلی اطلاعات بدون داشتن اختیار قانونی.
- د - عدم رعایت مقررات این قانون در خصوص مهلت‌های مقرر.
- چنانچه هر یک از جرائم یادشده در قوانین دیگر مستلزم مجازات بیشتری باشد همان مجازات اعمال می‌شود.

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

- ماده ۲۳- آیین نامه اجرائی این قانون حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب، توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با همکاری دستگاههای ذی ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. قانون فوق مشتمل بر بیست و سه ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ششم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۳۱/۵/۱۳۸۸ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با الحاق یک تبصره ذیل ماده (۱۰) موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.
- رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی